

Het MAB vóór 50 jaar

A. F. Tempelaar

november 1941

Reeds geruime tijd is er gewezen op de onbevredigende ontwikkeling van het NV-wezen in ons land. Er zijn te veel kleine ondernemingen gekomen welke de NV-vorm hebben aangenomen, terwijl deze vorm voor die ondernemingen niet als de meest gewenste vorm moet worden beschouwd.

De omzetting van firma in naamloze vennootschap is in het bijzonder gestimuleerd door de voorheen geldende fiscale regelingen. Vanwege het verhoogde tarief van de winstbelasting, dat spoedig nog aanzienlijk verder zal worden verhoogd, werd nu voor vele vennootschappen de NV-vorm als zeer onvoordelig gevoeld. De weg terug is echter zeer moeilijk, zonet onmogelijk. De bezwaren van juridische en van fiscale aard zijn zeer groot.

Om aan die blokkades tegemoet te komen is het Liquidatiebesluit 1941 uitgevaardigd, dat de bezwaren tracht te ondervangen door onder bepaalde voorwaarden vrijstelling of verzachting van de fiscale bepalingen aan de betrokken vennootschap of aandeelhouders te verlenen. Onder de titel 'Liquidatiebesluit 1941' bespreekt drs. J. Modderaar dit onderwerp.

Volgens de schrijver worden de juridische bezwaren door het besluit geenszins ondervangen, terwijl er ook met betrekking tot de fiscale aspecten nog vele voetangels en klemmen blijven.

Nadat Modderaar op de verschillende onderdelen van het besluit nader is ingegaan, concludeert hij onder meer dat ondernemingen met belangrijke overgangsreserves in ieder geval veel winstbelasting zullen moeten betalen, zodat de leiding zich wel goed moet beraden. Dit geldt vooral wanneer de overgangsreserves noodzakelijk zijn voor de financiering van de onderneming. Zonder

schade kunnen dan de belastingheffingen op deze reserves niet worden vrijgemaakt. Dat geldt vooral bij sterk ontwikkelde familie-vennootschappen.

Onder de titel 'Kostenverloop en Differentieele Calculatie' bespreekt Dr. S. Kleerekoper in een lang artikel een aantal aspecten van de differentieële calculatie. Hij verwijt schrijvers over dit onderwerp, zoals J. M. Clark, E. Schmalenbach, K. G. Simon en A. E. C. Saarloos, onvoldoende duidelijk, ja soms misleidend, over dit onderwerp te hebben geschreven. (Het is overigens de vraag of het na het lezen van het artikel van Kleerekoper duidelijk is geworden wat de schrijver met zijn kritiek heeft bedoeld – AFT).

De redactie had Dr. J. N. van Zanten het boekje 'Inleiding tot de bedrijfsstatistiek' van W. Westra ter recensie toegezonden. Dit bracht hem tot het artikel 'Statistiek en Bedrijfsstatistiek', waarin de schrijver nogmaals aandacht vraagt voor de verhouding tussen 'de algemeene en wat men in den regel noemt de bedrijfsstatistiek' en voor 'de wenselijkheid eenen veel nauwere samenwerking van die beide dan tot dusverre heeft bestaan'.

Van Zanten bespeurt namelijk een symptoom dat zich een afzonderlijk vak statistiek voor het bedrijfsleven heeft ontwikkeld, dat naast de algemene statistiek komt te staan. Hij is niet gelukkig met deze scheiding, waar samenwerking nodig is en bovendien onnodig een dubbele terminologie voor dezelfde begrippen ontstaat.

Ook voor bedrijfsstatistiek is een gedegen kennis van de algemene statistiek onontbeerlijk. Wanneer er nu boekjes komen, welke uitsluitend in

A. F. Tempelaar, registeraccountant, was lid van de maatschap Dijker en Doornbos (rechtsvoorganger van Cooper & Lybrand Dijker Van Dien) en vervulde vele functies in de beroepsorganisaties in binnen- en buitenland.

ondernemersstatistiek onderrichten, dan wordt het de leerlingen voorgesteld alsof dit iets geheel apart is met eigen middelen en eigen terminologie.

Die leerlingen blijven geheel onbekend met het feit 'dat de statistiek een vak is met een geschiedenis van eenige eeuwen, hetwelk talrijke beoefenaren heeft gehad en nog heeft, onder wie er zijn die wereldberoemd zijn geworden'. Waar bovendien studiekringen zijn waar de regels van het vak besproken en vastgesteld worden. 'In den regel wordt daarvan in de bedoelde boekjes niets vermeld'. Ondernemingsstatistiek is slechts een onderdeelje van *het* vak, dus dient men het ook

in het kader van een groter geheel weer te geven en te onderzoeken.

In de trant van dit betoog is het niet verwonderlijk dat Van Zanten van het ter recensie ontvangen boekje van W. Westra 'Inleiding tot de bedrijfsstatistiek' niet veel meer overlaat. Toch eindigt hij met de opmerking dat, in zijn soort, dit boekje ongetwijfeld tot de beste behoort. 'Alleen men geve het niet in handen van iemand, die nog niets van statistiek weet. Een studie van de statistiek als zoodanig behoort beslist er aan vooraf te gaan, opdat men wete wat men met de methode, die men uit het boekje leert, kan doen.'